

МОЛБА

От „**СИНДИКАТ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В ЗАТВОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ**” – сдружение с нестопанска цел, регистрирано по ф.д. № 22/2009 год. по описа на Окръжен Съд – Пазарджик, със седалище и адрес на управление: гр.Пазарджик, ул.Ивайловградско шосе”, представявано от Председателя на УС Иван Петров Петров, ЕГН:

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

От името на сдружение „Синдикат на служителите в затворите в България” се обръщаме към Вас, като работодател на служителите в Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията” с молба да се преразгледа прилагането на законовите норми по отношение на работното време на част от служителите в ГД”ИН”. До настоящия момент полаганият от нас труд не се зачита в пълния му обем, тъй като само част от отработеното време в действителност се зачита за работно такова, от което следва, че една категория от служителите е непрекъснато ощетявана и то в противоречие със закона.

Становището ни за неправилното отчитане на работното време е излагано многократно пред различни органи, включително и пред Главния Директор на ГД”ИН”. За съжаление винаги сме получавали твърде общи, немотивирани отговори – обичайният такъв е, че се спазва Заповед №ЛС-03-1182/10.10.2007г. на Министъра на правосъдието. Този проблем се задълбочи и усложни допълнително с приемането на новия ЗИНЗС. От друга страна, въпросът за правилното отчитане на работното време вече е решен от Министъра на вътрешните работи с издаването на Инструкция, която защитава

интересите на служителите от МВР. Ето защо е належащо, Вие като Работодател на служителите от ГД"ИН" и като единствено компетентен орган да вземете отношение и предприемете необходимите правни и фактически действия за уеднаквяване режима на отчитане на труд, полаган при сходни условия.

I. Правната уредба на работното време, съгласно ЗИНЗС, ППЗИНЗС, ЗМВР, ППЗМВР, Заповед №ЛС-03-1182/10.10.2007г. на Министъра на правосъдието, Инструкция №Із-343/2009г. на Министъра на МВР.

1. Със Заповед №ЛС-03-1182/10.10.2007г. на Министъра на правосъдието е определен реда за разпределение на работното време на служителите в ГД"ИН". Видно от същата, за дейностите, за които организацията на работа и спецификата, изискват непрекъснатост на работния процес, работното време се организира на 8, 12 или 24-часови смени и се изчислява сумирано на тримесечен период – т.18 и т.21 от заповедта. Същевременно в т.16 от същата е определено, че „времето за почивка, както и времето за управление при кризи не се включва и не се отчита за работно време". Времето за почивка е период в рамките на работния ден, през който служителят разполага съобразно волята си с времето, не изпълнява служебните си задължения и възстановява работните си сили, по начин, какъвто намери за добре. Естествено е това време за почивка да не се отчита и да не влиза в работното време. **НО, ТОВА Е ОБЩАТА ХИПОТЕЗА, ПРИ КОЯТО ЛИПСВА ПРЕЦИЗНОСТ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА РАБОТНОТО ВРЕМЕ ЗА НЯКОИ СЛУЖИТЕЛИ, изпълняващи служебните си задължения на смени или дежурства, без право да напускат местоработата си.**

По този общ ред, цяла категория служители от надзорно-охранителната система в ГД"ИН" е непрекъснато ощетявана чрез несумиране на действително отработеното време – при 24 смяна се зачитат за отработени само 20 часа.

2. В тази връзка излагаме пред Вас мотивите си, че времето за почивки трябва да се включва в работното време на служителите, пряко заети с надзорно-охранителна дейност в ГД"ИН".

Закон за изпълнение на наказанията и задържането под стража в чл.10 указва Министърът на правосъдието да осъществява правомощията на работодател, съгласно Закона за Министерството на вътрешните работи за държавните служители в Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" и териториалните ѝ служби. Но какви са правомощията на работодателя по ЗМВР? Отговорът е законодателно даден в същия нормативен акт (ЗМВР, тъй като ЗИНЗС препраща към него). Няма да се спираме подробно на всички, а само на тези правомощия, касаещи проблема за работното време на служителите. Законът за МВР в чл.211, ал.7 изисква от Министърът на вътрешните работи с инструкция да определи редът за разпределянето на работното време, за неговото отчитане и за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време.

3. Именно в изпълнение на закона, е издадена Инструкция №Із-343/2009г. на Министъра на вътрешните работи. Намираме, че тя е приложима и за ГД"ИН", по следните аргументи:

3.1. Съгласно чл.8, ал.2 от Инструкция №Із-343/2009г. на Министъра на МВР е предвидено, че „В случаите, когато работната смяна или дежурството се изпълнява от един служител ИЛИ характерът на дейността не позволява ползването на почивки, на държавните служители се осигурява време за хранене, без да прекъсват изпълняваните задължения”. Поради което, съвсем основателно в чл.15, ал.2 от Инструкция №Із-343/2009г. на Министъра на МВР изрично е посочено, че „времето за хранене по чл.8, ал.2 и физиологичните почивки се включват в отработеното време”. Ето защо, за служителите, изпълняващи задълженията си при условията на горецитирания член 8, ал.2 е предвидено, времето за хранене и физиологични почивки да се включва в отработеното време. Не е ясно по какви критерии и на какво основание за служителите в ГД"ИН", които пряко изпълняват непрекъснато надзорна дейност при сменна работа, при определянето на работното им време и сумираното му изчисляване не се включва действително отработеното време – така както е предвидено в инструкцията, приложима за служителите, назначени по ЗМВР.

3.2. Още повече, че характерът на дейността, която изпълняват (например надзорителите към ГД"ИН") е именно такъв, защото надзорът, който те осъществяват е непрекъснат по време на цялата смяна. Естеството на задълженията им недопуска напускане на работното място при никакъв повод, тези служители не могат да излизат извън сградата, нито да закупуват храна или продукти извън мястото на носене на служба. Ето защо, считаме, че тези служители (от надзорно-охранителната система) изпълняват служебните си задължения именно при хипотезата на чл.8, ал.2 от инструкцията и следователно почивките им (за хранене или физиологични) следва задължително да се включват в отработеното време и да се отнасят и за категорията

служители от надзорно-охранителната система на ГД"ИН". Или изводът, който се налага, е че характерът на дейността на тази категория служители е именно по см. на чл.8, ал.2 от инструкцията.

След като ЗИНЗС препраща към правомощията на работодателя по см. на ЗМВР, то следва че Министърът на правосъдието, в качеството му на работодател на служителите към ГД"ИН" и в кръга на компетентността си може:

- или да издаде също Инструкция за реда и определяне на раб.време, отчитането му и компенсирането му – която логически следва да е идентична с издадената от Министъра на вътрешните работи, тъй като засяга служители, работещи при еднакви условия;

- или да прилага изцяло вече издадената и действащата в системата на МВР Инструкция, включително и по отношение реда за отчитането на работното време.

Закона в чл.10 от ЗИНЗС не е ясен и еднозначен (дали Министърът на правосъдието следва да издаде нова инструкция за ГД"ИН" или да ползва вече издадената от Министъра на вътрешните работи), но считаме, че и двете хипотези не биха нарушили действащото законодателство – издаването на нова или ползването на вече съществуващата.

Позволяваме си да Ви обърнем внимание, че коректното отчитане на работното време може да се извърши и чрез допълване (нова редакция) на Заповед №ЛС-03-1182/10.10.2007г. на Министъра на правосъдието или с издаването на нова такава, но с изричен текст (подобен на този в чл.8, ал.2 във връзка с чл.15, ал.2 от инструкцията), идентичен с този от обсъжданата инструкция.

3.3. Моля да имате предвид, че Заповед №ЛС-03-1182/10.10.2007г. на Министъра на правосъдието в действителност не противоречи на гореобсъжданата инструкция. В тази заповед само се посочва, че „... времето за почивка, както и времето за управление при кризи не се включва и не се отчита за работно време” – т. 16 от същата заповед. Това е точно така при общата хипотеза за ненормирано работно време. Но, в случая при работа на смени или дежурства, при които характерът на работа не

позволява ползването на почивки, времето за хранене и физиологични почивки следва да се включва в отработеното време (чл.15, ал.2 във връзка с чл.8, ал.2 от инструкцията). В Заповедта обаче няма изрично визиране (било то поради пропуск, техническа грешка или недоглеждане) на категорията служители (по чл.8, ал.2 от инструкцията) на които почивките им са част от отработеното време - така както е уредено в инструкцията.

Не може да не се отчете и обстоятелството, че посочената по-горе Заповед е издадена при действието на отменения ЗИН. Към настоящия момент тя не е съобразена с някои от новите разпоредби, свързани със служебните правоотношения. Така например чл. 19 ал.2 от ЗИНЗС определя, че за държавните служители се прилагат разпоредбите относно държавната служба в ЗМВР, доколкото в този закон не е предвидено друго. В отменения ЗИН също имаше препратка към ЗМВР, но с точно посочване на „глави” от този закон, които намират приложение спрямо служителите в Министерство на Правосъдието. С приемането на ЗИНЗС законодателят още по-отчетливо приравнява статута на държавните служители към Министерство на Правосъдието и тези към Министерство на вътрешните работи. Очевидно идеята е пред вид голямото сходство на работа да се уеднакви и правната уредба относно отношенията „работодател - служител”. В противоречие с този принцип на уеднаквяване статута на държавните служители, по коренно различен начин се тълкуват и прилагат разпоредбите за отчитане на работното време при 24 часовите дежурства. Министерство на вътрешните работи въз основа на закона приема инструкции и категорично решава въпроса за работното време /от 24 часа наред се признават 24 часа като работни/, докато Министерство на правосъдието продължава да се опира на една вече стара Заповед, съдържаща непълноти и неточности при определяне на работното време.

Поради което е необходимо да се предприемат действия за допълване на Заповед №ЛС-03-1182/10.10.2007г. на Министъра на правосъдието (нейното актуализиране или издаването на нова такава), в която (имайки предвид характера на дейността) изрично да е уреден частния случай за служителите от надзорно-охранителната система по начина, по който е уредена тази категория служители в инструкцията.

3.4. Предполагаме, че всички недоразумения при отчитане на работното време, произтичат от тълкуването на чл.301 от ППЗИНЗ, която норма е неясна и може да се разбира двояко. Това налага изрично да обсъдим по-подробно цитираната разпоредба. Видно от същата „Когато службата се носи без прекъсване, за работно време от 8 часа на постовия се осигурява половин час почивка, за работно време от 12 часа - 45 минути почивка, и за работно време от 24 часа - 90 минути почивка.” Безспорно е, че законодателят е предвидил с изрична норма при 24- часов наред да има 90-смет минутна почивка. Дотук не е налице противоречие с горните изводи и по-конкретно, че

почивката следва да се включва в отработеното време. Но, следващата алинея вече предвижда, че „При 24-часов график на дежурство до 20 часа са постова служба. След дежурството се осигурява почивка не по-малко от 48 часа.”

Именно тази норма се тълкува(съответно прилага) по два начина. При първата хипотеза може да се счете, че в действителност е необходимо при 24 часово дежурство да се отчитат за РАБОТНИ само 20 часа. Налице е и друга хипотеза на тълкуване, че от 24 часа само 20 са постова служба, а останалите 4 часа, за които законодателят не конкретизира какви са – да се считат за работно време, макар и при непостова служба. Следователно при тази втора хипотеза сме изправени пред варианта 20 часа постова служба и още 4 часа РАБОТНО ВРЕМЕ. Явно това прилагане на чл.301 от ППЗИНЗС крие затруднения и за отделните ОСИН по райони, тъй като по наши данни, в някои райони от 24 часово дежурство се признава за работно време 22 часа, при други райони - 22 часа и 30 минути, при трети - само 20 часа. Или всичко това иде да покаже как една неясна норма води след себе си различно тълкуване и съответно различно прилагане.

Считаме, че по-точна е втората хипотеза, при която от 24 часа следва да се отчитат точно толкова часа и за работно време. Още повече, че през спорните 4 часа, надзорно-охранителните служители всъщност се намират изцяло на работното си място, те не разполагат свободно с тези 4 часа, в които съобразно желанията си да определят начина и разпределяне на почивката си било то за отдих или възстановяване и т.н. В подкрепа на тезата ни е и самата ал.6 от чл.301 от ППЗИНЗС и по-конкретно: Служителите от наряда, които не изпълняват постова служба, са на разположение на дежурния главен надзирател, а в ареста - на командира на отделение или дежурния по арест. Те имат право да почиват, без да се събличат, и не могат да напускат района на поделението. Очевидно е, че тези 4 часа не са време за свободен отдих и почивка, поради което следва да се признаят за „отработено време”. В съдебната практика има Решения, които разглеждат сходни хипотези и подкрепят гореизложените правни доводи и изводи. Така например в Решение № 701 от 2007 год. по гр.д. № 1277/2007г. Видински Районен Съд приема, че провеждането на учебни занятия в извън установеното работно време представлява извънреден труд и трябва да се компенсира чрез парично овъзмездяване. Т.е. изхожда се от обстоятелството, че всяко занимание и време, осъществено като задължение на служителя спрямо работодателя представлява „труд”. В този смисъл след като надзирателят е задължен през 4-те часа да бъде на разположение на своите началници, да носи униформата си и да не напуска района на поделението, той продължава да изпълнява задължения, вменени му от работодателя и следователно полага труд.

3.5. Не на последно място следва да се отбележи, че ако се приеме за правно релевантна първата хипотеза (от 24 часа да се признават 20 за работно време), то тя противоречи на чл.6 от Наредба №15/31.05.1999г. за условията, реда и изискванията за разработване и въвеждане на физиологични режими на труд и почивки по време на работа. Съгласно цитираната норма, физиологичните режими на труд и почивка, включват почивки, които се използват за отдих и възстановяване. Изрично законодателят в ал.2 от същия член е указал, че времето за почивки **СЕ ВКЛЮЧВА** в рамките на работния ден (работната смяна). За да няма неяснота по отношение на понятията „работно време” и „работен ден” и дали те са идентични по смисъла на тази Наредба, поясняваме, че още в чл.1, 2 и 3 от същата е определено, че се касае за „почивки ПО ВРЕМЕ НА РАБОТА” и още, че въвеждането им е **ЗАДЪЛЖЕНИЕ** на работодателя. Нещо повече, в Допълнителните разпоредби към тази Наредба е дадено легално понятие на „почивки по време на работа” – специално организирани и регламентирани от работодателя периоди на пълно прекъсване на дейността по време на работния ден (работна смяна), които се използват от работещите за отмора и възстановяване от въздействието на факторите на работната среда и трудовия процес и **СА ЧАСТ ОТ РАБОТНОТО ВРЕМЕ!**

3.6. Не намираме логична и практично-обоснована необходимост от разграничаване на едно дежурство на служител по ЗМВР и едно такова, извършвано от служител по ЗИНЗС. Тази нееднаква практика при третиране на работното време за службата на служителите от МВР и тези от ГД”ИН” е неоправдана и внася (предполагаме) допълнително напрежение. Изправени сме дори пред парадокса (особено извън гр.София) в една и съща сграда, по едно и също време, в рамките на 24-часово дежурство, на служителите от МВР да се зачитат изцяло тези часове, а на нашите служители 20 часа!?

II. ИСКАНЕ

С оглед гореизложените мотиви, Ви молим в кръга на правомощията Ви: да издадете Инструкция за реда и определяне на работното време, отчитането му и компенсирането му за служителите в ГД”ИН”; или да допълните Заповед №ЛС-03-1182/10.10.2007г. на Министъра на правосъдието с текстове сходни с инструкцията, действаща по ЗМВР; или да издадете нова Заповед на база съществуващата инструкция, действаща по ЗМВР.

С УВАЖЕНИЕ

Председател на УС на

„Синдикат на Служителите

в затворите в България”.....

Ив.Петров/